

tanckého tímu (Medford), *extravagančná kolumbijská hviezda s rokokovým účesom* (Hiquito) V rámci posledného typu sa náznavo exponuje aj realizovanie dichotómie ekonomickosť – dekoratívnosť, presnejšie – ekonomizácia je zjavná pri apelativizačnej unverbizácii a dekoratívnosť pri multiverbizovaných spojeniach *Zavarov a spol*, podobne to platí aj pri pomenovaniach podľa trénerov

Za súčasť pohľadu na realizáciu potenciál lexikálnych prvkov treba tiež spomenúť tendencie, ktoré sú typické nielen pre futbalovú, ale celkovo aj pre športovú oblasť V snahe podať na malej ploche čo najviac informácií (maximálne realisticky a prítlačivo) siahajú novinári po príznakových prostriedkoch

a) žurnalista môže využiť slangový výrazový potenciál futbalovej sféry *Rincon jaskielkam prekonal Ilgnera, Ivkovič zachránil robnzonádou, Kubík vymietol ľavu kostaricku šibenicu, kúpiť (získať) žltú kartu, rozbehať obranu,*

b) zjavné metaforizovanie vlastnej optiky *siahnuť na gól* (temer dať gól), *upliesť pred šestnástkou pavučiny* (kvalitne brániť),

c) pomerne vysoká frekvencia niektorých dominantných slov a slovných spojení núti novinára používať v texte celé synonymické reťazce *trafiť do čierneho – rozvlniť sieť – presne trafiť medzi žrde* (dať gól), *pokutový kop – jedenástka – biely bod* Tuto funkciu plnia aj multiverbizačné spojenia *útočné snaženie – útočná formácia – útok, premiérove vystupenie – premiéra, ofsajdová pasca – ofsajd,*

d) evidentná je skutočnosť, že frekventovaným používaním niektorých spojení z futbalového (športového) prostredia nastáva ich skora lexikalizácia, a preto strácajú očividný inovačný náboj v texte *d'alekonosna strela, papierový favont, presny center* Nahrádzajú ich preto nekonvenčné spojenia *priesvitná hra, futbalový šarm, zdecimovany super* a i Novinar častokrát takýmto spojením slov zaujíma aj hodnotiace stanovisko *veľký gól, úžasná kolmá prhrávka, krásny križný volej* Hodnotenie je posilňované aj prídajom prívlastku, zvyčajne z nefutbalovej sféry *festival nadherných zásahov*

Realizáciu dichotómie nociónálnosť – expresívnosť, všeobecnosť – konkrétnosť a ekonomickosť – dekoratívnosť v publicistických textoch treba vidieť v priestore trojuholníka dichotómii Jedna dichotomická dvojica obyčajne prevažuje, postupne dochádza k presunu ťažiska (pod vplyvom funkčného zámeru autora textu) k inému páru, pravda, s oporou v predchádzajúcej dichotómii

Príznakosť dichotómie nociónálnosť – expresívnosť sa však nereализuje len na lexikálnej rovine, ale tiež v rámci syntaktického a textologického pohľadu, vždy však v dotyku s expresívnou lexikou

Nápadnosť skladobných konštrukcií je často v službách zdôraznenia významu nejakej skutočnosti, ktorá prevláda v istej časti textu Syntakticky sa táto tendencia najzreteľnejšie realizuje tak, že sa veta či súvetie rozčlení, jadro sa zaradi do ďalšej vety Osamostatnený vetný člen má často mennú podobu, spresňuje údaje, nezriedka vo forme prirôvnania so zosilnenou gradáciou *Naša obrana zrazu mala plne ruky práce a súperových hráčov bolo zrazu plno a všade Ako panelákových červených mravcov* (Pa), *Svoj dravý*

prienik skončil tým, že zakotvil v priesmyku Strakovej a Chovancovej nohy Pokutový kop ako bič (Pa) Častá je aj apoziopeza *V 68 minúte Grga hlaviečkoval do siete, ale postranný rozhodca zdvihol zástavku V tej chvíli nám kvrdil* (Pa)

Príznakosť textologického prístupu k stvárneniu priebehu futbalového zápasu možno vidieť v dvoch dimenziách Jednou z nich je výstavba futbalového článku Zápas sa zvyčajne komentuje perspektívne, t.j. od začiatku do konca Niekedy však dramatickosť posledných minút zápasu núti spravodajcu plasticky stvárniť práve tieto momenty Retrospektíva je funkčná vtedy, keď sa prítlačivo zobrazia nielen kľúčové okamihy, ale súčasne sa zabezpečí preklenutie ruptúry v texte, ktorá môže vzniknúť pri zmene reálneho času na fiktívny čas

Druhou tendenciou globálne modifikujúcou verziu textu je (individualizovaný) žurnalistický pohľad na udalosť cez prizmu účastníckej krajiny *Veľký deň nastal včera pre česko-slovenský futbal Naši v tom boji aj dušu dali Krásna Florencia Štadión sa v česko-slovenskom bielo-modro-červenom chóre otnasal ešte dlho po zápase Naši hráči sa presne o 18 50, keď rozhodca Smith odpískal zápas, vrhli k štvormetrovej sklenenej ohrade pod našou tribúnou a tešili sa ako malé deti a d'akovali vďačným divákom* (Úryvok opisuje postup futbalistov ČSFR do osemfinále po víťazstve nad Rakúskom)

Vzťah medzi expresivitou nadpisov a obsahovými komponentmi titulku v korešpondencii s vlastným textovým materiálom možno znázorniť pomocou grafu

